

**Bryssel den 24 april 2025
(OR. en)**

8086/25

**EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143**

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Kompetensunionens roll i stärkandet av det europeiska utbildningsområdet – <i>Riktlinjedebatt</i>

För delegationerna bifogas ordförandeskapets vägledande not i ovannämnda ärende inför riktlinjedebatten i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) den 12 maj 2025.

Kompetensunionens roll i stärkandet av det europeiska utbildningsområdet

Utbildning och kompetensutveckling står i centrum för Europeiska unionens ekonomiska och sociala agenda. Europas konkurrenskraft och dess ekonomiska och demokratiska motståndskraft behöver stärkas, och alla behöver ges lika möjligheter att få tillgång till utbildning, livslångt lärande och arbetstillfällen av god kvalitet. Europeiska kommissionen har därför infört kompetensunionen – ett strategiskt initiativ som syftar till att förbättra utbildning och livslångt lärande.

Enligt kommissionens vision skapar kompetensunionen en ram för utbildning och kompetens som fungerar som ett fullfjädrat och helhetsinriktat strategiskt politiskt verktyg för ekonomisk konkurrenskraft och stabilitet i EU.

Genom kompetensunionen införs två viktiga utbildningsrelaterade initiativ:

- En handlingsplan för grundläggande färdigheter, som är inriktad på att förbättra såväl grundläggande färdigheter i läs- och skrivkunighet, matematik och naturvetenskap som digitala färdigheter och medborgarfärdigheter.
- En strategisk plan för utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM).

Kompetensunionen är inriktad på fyra nyckelåtgärder för att säkerställa att alla har möjlighet bygga en solid grundkompetens och delta i livslång fortbildning och omskolning för att kunna leva ett meningsfullt liv. De fyra nyckelåtgärderna är följande:

- Bygga upp kompetens för en hög livs- och arbetskvalitet genom en stark utbildningsgrund, med initiativ för att stärka och främja utbildning och kompetens genom det europeiska utbildningsområdet, inbegripet nya initiativ som stödsystemet för grundläggande färdigheter.
- Fortbilda och omskola en flexibel arbetsstyrka som klarar den digitala och den gröna omställningen, inbegripet åtgärder för att stödja livslångt lärande och kompetensutveckling via mekanismer som pilotprojektet om en kompetensgaranti.
- Skapa rörlighet för kompetens i hela EU för ökad konkurrenskraft, inbegripet åtgärder för att underlätta arbetskraftens rörlighet genom att effektivisera erkännandet av kvalifikationer genom initiativet för kompetensportabilitet.
- Locka, utveckla och behålla talanger för Europas framtid genom åtgärder som Marie Skłodowska-Curie-åtgärden ”Choose Europe”.

I kommissionens meddelande föreslås också ett antal nya mål som ska uppnås senast 2030:

- Andelen personer som underpresterar i läs- och skrivkunnighet, matematik, naturvetenskap och digitala färdigheter bör vara mindre än 15 %, medan andelen toppresultat inom läs- och skrivkunnighet, matematik och naturvetenskap bör vara minst 15 %.
- Andelen studenter som är inskrivna inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik inom grundläggande yrkesutbildning på medelhög nivå bör vara minst 45 %, varav minst en av fyra studenter är kvinnor.

- Andelen studenter som är inskrivna inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik inom högre utbildning bör vara minst 32 %, varav minst två av fem studenter är kvinnor.
- Andelen studenter som är inskrivna på doktorandutbildningar inom IKT¹ bör vara minst 5 %, varav minst en av tre studenter är kvinnor.
- Antalet studerande från länder utanför EU som kommer till EU för att studera och skaffa sig en högskoleexamen bör vara minst 350 000 per år.

En ny styrningsram (enligt bilagan) – inbegripet en europeisk högnivåstyrelse för kompetens och ett europeiskt observatorium för kompetensinventering – föreslås för att säkerställa evidensbaserat beslutsfattande och genomförande av politiken. Både styrelsen och observatoriet kommer att stödja kommissionen i arbetet med en ny rekommendation till EU-27 om utbildning och kompetens och de landsspecifika rekommendationerna i den europeiska planeringsterminen.

Kompetensunionen skapar en ram för utbildning och kompetens som fungerar som ett strategiskt verktyg för ekonomisk konkurrenskraft. I initiativet erkänns visserligen viktiga utmaningar – t.ex. försämring av grundläggande färdigheter, lärarbrist och behovet av digitala färdigheter och grön kompetens – men utbildning ses till stor del ur ett arbetsmarknadsperspektiv, där mindre uppmärksamhet ägnas åt bredare utbildningsvärden som personlig utveckling och kritiskt tänkande.

Den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete, som inrättades 2021 med det övergripande målet att inrätta det europeiska utbildningsområdet, utgör emellertid fortfarande en viktig ram för att säkerställa en helhetssyn på utbildning i alla sammanhang och på alla nivåer – från förskoleverksamhet och barnomsorg till vuxenutbildning, inbegripet yrkesutbildning och högre utbildning. I ramen behandlas fem strategiska prioriteringar, varav flera är anpassade till kompetensunionens mål. Den innehåller också en egen uppsättning ambitiösa mål på EU-nivå som medlemsstaterna har enats om, varav följande fem bör uppnås senast 2030, vilket är samma tidsram som de nya mål som föreslås inom ramen för kompetensunionen:

¹ Informations- och kommunikationsteknik.

- **Andelen 15-åringar med svaga grundläggande färdigheter**

Andelen 15-åringar med svaga färdigheter i läsning, matematik och naturvetenskap bör understiga 15 % senast 2030.

- **Andelen åttondeklassare med svaga digitala färdigheter**

Andelen åttondeklassare med svaga färdigheter i datorkunskap och informationskompetens bör understiga 15 % senast 2030.

- **Deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg**

Senast 2030 bör minst 96 % av barnen mellan tre års ålder och åldern för obligatorisk skolstart delta i förskoleverksamhet eller barnomsorg.

- **Unga med högst grundskoleutbildning**

Senast 2030 bör andelen unga med högst grundskoleutbildning understiga 9 %.

- **Personer med eftergymnasial utbildning**

Andelen personer i åldern 25–34 år med eftergymnasial utbildning bör vara minst 45 % senast 2030.

Initiativen om kompetensunionen och det europeiska utbildningsområdet har flera synergier och gemensamma mål, såsom främjande av kompetens, livslångt lärande och rörlighet. Man måste emellertid säkerställa att kompetensunionens arbetsmarknadsinriktade strategi inte överskuggar det bredare målet för det europeiska utbildningsområdet, som följer den grundläggande principen om att omfatta utbildningssystemen i deras helhet med ett inkluderande och helhetsinriktat perspektiv och med beaktande av ett livslångt lärande och syftar till att säkerställa att dessa system bidrar till samtliga medborgares personliga, sociala och yrkesmässiga utveckling och främjar demokratiska värden, jämlikhet, social sammanhållning, ett aktivt medborgarskap och en interkulturell dialog.

Kompetens är grunden för en blomstrande och konkurrenskraftig ekonomi. Utbildningssystemen bör därför på ett inkluderande sätt förse medborgarna med kompetens av hög kvalitet, med utgångspunkt i grundläggande färdigheter, som är en avgörande faktor för självförverkligande och personlig utveckling, anställbarhet, social delaktighet och aktivt medborgarskap. Grundläggande färdigheter i läs- och skrivkunighet och räknefärdigheter är avgörande, men inte tillräckligt för att människor ska kunna hantera en snabbt föränderlig socioekonomisk miljö. De måste därför kompletteras med kritiskt tänkande, kreativitet och medborgardeltagande.

Med tanke på dessa parallella insatser och den väletablerade ramen för det europeiska utbildningsområdet, som är djupt rotad i samarbetet mellan medlemsstaterna med stöd från Europeiska kommissionen, och för att maximera effektiviteten och ändamålsenligheten i utbildningssystemen och utbildningspolitiken, kan kompetensunionen dels bidra till att stärka och befästa det europeiska utbildningsområdet genom att ta itu med nya utmaningar inom utbildning, dels bidra till att säkerställa en effektiv användning av tillgängliga resurser genom att förhindra dubbelarbete och ytterligare administrativa bördor.

För att uppnå detta måste utbildningsministrarna och viktiga berörda parter aktivt delta i planeringen och genomförandet av kompetensunionen för att säkerställa såväl samstämmighet med nationell utbildningspolitik och nationella utbildningsprioriteringar som meningsfulla och mer välgrundade beslut om reformer och investeringar när det gäller utbildning och kompetens. En strategi som samordnas mellan olika utbildningspolitiska områden och omfattar alla relevanta sektorer – såsom sysselsättning, sociala frågor, ekonomin och finanssektorn – kan göra de båda ramarna (det europeiska utbildningsområdet och kompetensunionen) så effektiva som möjligt. Detta skulle säkra den helhetssyn på utbildning som man enades om 2021 och samtidigt förbättra kompetensutvecklingen.

Mot bakgrund av det ovanstående och med tanke på att vi snart inleder arbetet med översynen av den strategiska ramen – bland annat målen på EU-nivå, styrningsstrukturen och arbetsmetoderna – på grundval av kommissionens utvärdering av den första cykeln av det europeiska utbildningsområdet, uppmanar ordförandeskapet ministrarna att ange hur de anser att kompetensunionen och det europeiska utbildningsområdet kan komplettera och stärka varandra för att främja mer inkluderande och framtidssäkrade utbildningssystem i hela EU och skapa största möjliga synlighet och politiska stöd för att förbättra resultaten i fråga om utbildning och kompetens på europeisk nivå.

Som vägledning för riktlinjedebatten uppmanar ordförandeskapet ministrarna att besvara följande frågor:

1. Hur kan kompetensunionen och det europeiska utbildningsområdet på bästa sätt komplettera varandra när det gäller att säkerställa högkvalitativ och inkluderande utbildning för alla studerande samtidigt som man undviker dubbelarbete och onödiga administrativa bördor?
 2. Vilka centrala delar av kompetensunionen bör prioriteras efter den första cykeln av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete för att stödja – i stället för att flytta fokus från – målen för det europeiska utbildningsområdet? Hur kan man förenkla styrningen för att säkerställa större samstämmighet och ett snabbare och smidigare beslutsfattande?
-

Europeiska kommissionens förslag om styrningen av kompetensunionen

